

6. Morawski, A. Is an Indian Postgraduate Diploma the same as a Master's Degree? *Scholaro database*. Published on 21.09.2020. URL: <http://surl.li/dtmhg> (acc. 17.10.2022).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-280-0-89>

Яременко А. О.

*магістерка факультету журналістики,
Запорізький національний університет*

ІНТЕРВ'Ю ЯК ОСОБЛИВИЙ ЖАНР МЕДІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ

На сьогодні жанр інтерв'ю є одним із найпопулярніших та найзатребуваніших не лише серед аудиторії, але й серед самих представників засобів масової комунікації. Війна росії в Україні внесла свої «корективи» в телевізійний контент, наповнення ефірної сітки українських мовників. Традиційно, у новинах журналісти застосовували коментарі в тих випадках, коли потрібна була думка експерта, очевидця, учасника події. Наразі, оперативний коментар про ситуації у різних регіонах України є чи основним компонентом ефірного наповнення загальнонаціонального марафону «Єдині новини», який ведуть спільно провідні медіагрупи Starlight Media, 1+1 media, Суспільне Мовлення, Inter Media Group та телеканал «Рада». Особливо це було актуальним на початку повномасштабного вторгнення росіян в Україну.

Водночас, інтерв'ю є одним з найкращих методів збирання інформації, завдяки якому журналіст може наповнити свій матеріал додатковими даними та зробити його більш інформативним, структурованим та з дотриманням журналістських стандартів – балансу думок, оперативності, достовірності тощо.

Моніторинг контенту марафону «Єдині новини» дозволяє нам стверджувати, що інтерв'ю стало переважаючим жанром ефіру, оскільки «міжособистісне вербальне спілкування для отримання інформації й виробництва нового знання з метою задоволення інформаційних потреб суспільства» [1, с. 13] стало єдиним можливим способом оперативності під час повномасштабного вторгнення росії в Україну.

Наразі у ефірній сітці марафону з'явилися і спеціальні тематичні проекти, програми розважального формату, ранкові програми, розмовні студії з ведучими, а також окремі програми-інтерв'ю. Зауважимо, що в такий надскладний для всієї країни час, подібні матеріали набувають

особливого сенсу та значення. Інтерв'ю відіграє вагомую роль у виконанні соціально спрямованих завдань. І тут на перше місце виходить не власне оперативність інформації, а її тематика, соціальна значимість та актуальність, глибина порушеного питання і розкриття теми. В цьому сенсі велика відповідальність покладається на фаховість ведучих програм-інтерв'ю (постановка запитань, тримання темпо-ритму програми, взаємозв'язок з інтерв'ююваним, атмосфера бесіди тощо).

Для цього дослідження ми обрали двох відомих українських телеведучих: Яніну Соколову та Наталію Мосейчук.

Яніна Соколова – українська журналістка, громадська діячка та блогерка. Як ведуча портретного інтерв'ю, вона розпочала свою професійну діяльність в 2015 р., із заснування авторськї програми «Рандеву» на 5 каналі. Саме один із низки випусків цієї програми ми й проаналізуємо.

На «Рандеву» [2] з Яніною Соколовою завітав український військовослужбовець, старший сержант 36-тої окремої бригади морської піхоти Збройних сил України, оборонець Маріуполя, учасник російсько-української війни – Михайло Діанов. Історія цього захисника досить інтенсивно вирувала в Інтернеті, соціальних мережах, тому громадськості вже були відомі окремі факти з життя військовослужбовця. Широкому загалу Михайло став відомим завдяки публікаціям світлин захисників, що чинили запеклий опір з «Азовсталі». Їх оприлюднив у мережі один із бійців окремого загону спеціального призначення – полку «Азов».

В ході спілкування з нещодавно звільненим із полону, ведуча продемонструвала свою поінформованість та професіоналізм, що допомогло їй повною мірою отримати довіру героя та всебічно розкрити його особистісні особливості для глядача. Варто відзначити, під час інтерв'ю журналістка не акцентувала увагу на фізіологічних чи інших проблемах військового, навпаки, вона запитувала гостя не лише про його період перебування в полоні, але й про звичайні буденні речі, які він переживав до цього переламного, для кожного українця, моменту.

З цієї публічної бесіди нам вдалося дізнатися, що в мирному житті Михайло був дипломованим музикантом, який вправно (окрім піаніно) володіє бас гітарою. Окрім того, Яніна коректно поцікавилася про особисте життя свого респондента, на що так само отримала розгорнуту і відверту розповідь. Ми добре пам'ятаємо інші епізоди цієї програми, коли вона вміло ставила каверзні запитання та домінувала над респондентом. Інколи їй навіть властиво було переймати на себе емоційний стан героя програми. Та хоч вона й має освіту акторки, все ж невербальні ознаки часто-густо видають її прихильність чи неприязнь до інтерв'ююваного. Звичайно вона може намагатися поводитися стримано та більш-менш об'єктивно, однак для глядача це приховати не вдається.

Беручи до уваги її зовнішність як складову іміджу, можна сказати наступне: симпатична приваблива жінка, зазвичай в ділових костюмах чи сукнях. Такий образ має більшість ведучих, тож нічого екстраординарного про її образ не скажеш. Варто відзначити, що Яніна Соколова завжди добре підготовлена до розмови зі своїм гостем. Інколи вона може мати при собі невеличкі нотатки, що дає змогу поставити гостю додаткове запитання чи озвучити певний факт без зайвих спотворень та викривлень.

Ще однією особливістю роботи Яніни в кадрі є абсолютна відсутність певних бар'єрів між нею та респондентом. Більшість своїх інтерв'ю вона проводить в ресторанах, сидячи за барною стійкою, вічна-віч зі своїм гостем. Можливо саме цей аспект є ключовим та впливає на вдалість чергового випуску програми «Рандеву» та інших подібних її програм. Проте, в роботі Яніни як ведучої бувають недоліки. Зрідка трапляються випадки, коли хід програми-інтерв'ю ставав просто приятельською бесідою, а не змістовною розмовою з респондентом на камеру, й глядачі не отримували змістовної інформації про гостя через якісь натяки, напівфрази, гумор та завуальовані репліки. В цьому випадку варто пам'ятати, що журналістові не треба думати «тупе те чи інше питання, чи ні. ...Оскільки те, що на перший погляд може здаватися банальним та зрозумілим, для глядача стане справжнім відкриттям. Обмірковуючи матеріал, журналіст завжди мусить ставити себе на місце аудиторії» [3, с. 75]. Такі випадки поодинокі, проте вони трапляються.

Цікавим для дослідження є робота іншої української телеведучої – Наталії Мосейчук. Виваженість та компетентність зробили Наталю однією з найкращих ведучих на каналі «1+1». Вона досить впевнено тримається в кадрі, у такий спосіб демонструючи свою обізнаність в конкретній темі та готовність надати об'єктивну інформацію своїй глядацькій аудиторії. Програма-інтерв'ю «VIP з Наталією Мосейчук» – це переважно бесіди з політиками на теми, які турбують українців. Актуальними темами є окупація, війна, боротьба з пандемією. Для аналізу ми обрали її інтерв'ю з генеральним директором «Агрофірми П'ятихатської» – Олександром Поворознюком [4]. Вона вже не вперше проводить інтерв'ю з цим героєм, тож ми вирішили обрати те, яке відрізняється від інших і є дещо «неформатним». Для запису цієї співбесіди, ведуча особисто поїхала в гості до пана Олександра на Кіровоградщину. Особливим приводом став подарунок у вигляді танку для наших збройних сил. Ця програма значно відрізняється від студійної, оскільки журналістка та її респондент спілкувалися у вільному форматі. Водночас інтерв'ю презентоване глядачу із низкою різнолокаційних зйомок: відеоряд-демонстрація реанімобіля, огляд ведучої танку на полігоні тощо. Про вільний формат спілкування свідчить те, що як герой, так і сама Наталія, дозволяли собі вживати

ненормативну лексику. Беручи до уваги той факт, що матеріал не був прямоєфірним, дозволимо собі зауважити, що варто було б «запікати» звук. Проте, напевно, авторка вирішила лишити як є, оскільки це повною мірою розкриває образ пана Поворознюка. Саме таким закарбувався його образ в пам'яті значної частини українців через низку його спічів, оприлюднених на різних платформах.

Повертаючись до образу та роботи в кадрі Наталії Мосейчук, хочеться додати, що вона вправно вміє керувати своїми рухами, «мовою тіла» та мімікою. Можна побачити як вона час від часу нахиляє голову праворуч, у такий спосіб проявляючи зацікавленість в словах респондента, та здобуваючи прихильність в очах глядацької аудиторії. Ведуча професійно керує своїми емоціями перед камерою, що суттєво впливає на стан телеглядачів. Упевнена в собі, сильна духом та стримана, саме таким є образ Наталії Мосейчук. Легка посмішка на вустах, невимушеність поведінки та бездоганна орієнтація в ході програми. Вона професійно зосереджує увагу глядача на найголовнішому та тримає її до кінця програми.

Таким чином, телевізійне інтерв'ю являє собою аудіовізуальний продукт, що виникає в момент спілкування журналіста з респондентом на актуальні для глядача теми, який виходить до етеру наживо або в форматі запису. Матеріали цього жанру займають провідне місце серед аудіовізуального продукту, автори подібних програм намагаються зробити свої програми несхожим на інші, адже глядачі можуть не лише чути спікера, але й наглядно бачити його реакцію на запитання, манери поведінки в кадрі, тембральні й ритмічні коливання голосу тощо. Яніна Соколова та Наталія Мосейчук – обидві ведучі в ході спілкування з героєм програми демонструють свій професіоналізм та майстерність. І тут усвідомлюємо, що успішному інтерв'ю передують копійка робота, ретельна підготовка ведучої чи редакції в цілому, і саме від цього залежить задоволення чи ні попит глядацької аудиторії.

Список використаних джерел:

1. Лукіна М. М. Технология интервью. Москва : Аспект Пресс, 2003. 192 с.
2. «Рандеву з Яніною Соколовою». URL: <http://surl.li/dogao> (дата звернення: 14.10.2022).
3. Alysen B. The Electronic Reporter: broadcast journalism in Australia. Sydney : UNSW Press, 2012. 305 p.
4. «VIP з Наталією Мосейчук». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=mVMABALDMCE> (дата звернення: 10.10.2022).